



## KORT OM...

# Demokratiska Republiken Kongo

Demokratiska Republiken Kongo är ett av världens absolut fattigaste länder. Inbördeskrig liksom krig och folkmord i grannländerna har förvärrat situationen. Viktiga framsteg har gjorts men den nuvarande fredsprocessen är skör och utmaningarna är många. Sverige bidrar till en fortsatt fredlig utveckling och till insatser för att lindra nöden bland de miljoner människor som drabbats av krisen i landet.

### Varför ger Sverige stöd till Demokratiska Republiken Kongo?

Demokratiska Republiken Kongo, DRK, före detta Zaire, blev självständigt 1960. Nästan ett halvt sekel senare, 2006, hålls allmänna val för andra gången i landets historia.

Fattigdomen är mycket stor i DRK och under de senaste åren har situationen förvärrats. Även om fredsavtal tecknats och det officiellt sett är fred, pågår strider fortfarande i östra delen av landet. Krisen har betecknats som en av de dödligaste sedan andra världskriget. De grundläggande orsakerna till konflikterna kvarstår och freden är därför instabil.

Konflikterna, i kombination med många års vanstyre, har bland annat lett till att sjukvården och utbildningssystemet har kollapsat. Majoriteten av befolkningen saknar tillgång till sjukvård och mediciner och knappt hälften av barnen går i skolan. Nästan en tredjedel av befolkningen behöver akuta hjälpinsatser.

Den osäkra situationen gör att inte ens 10 procent av landets odlingsbara mark brukas – ett problem som växer

när de många flyktingarna återvänder till sina hembyar. Uppskattningsvis 1,6 miljoner människor lever som flyktingar i DRK.

Landets ekonomi har sedan länge varit i konstant sönderfall. DRK har enorma naturtillgångar som koppar, diamanter, guld, petroleum, uran, järnmalm och kol men intäkterna från dessa rikedomar kommer inte befolkningen till del.

Visserligen har DRK undertecknat de viktigaste konventionerna om mänskliga rättigheter men de efterlevs inte. Barn och kvinnor har en särskilt svår situation. Sexuellt våld och andra allvarliga kränkningar som tortyr, plundring och mordbränder förekommer i stor skala.

Den sannings- och försoningskommission som ska utreda övergreppen har kritiserats då flera av medlemmarna själva misstänks ha varit involverade i allvarliga brott mot mänskliga rättigheter. Förhoppningen är att processen ska ta ny fart på ett oberoende sätt under en ny och folkvald regering.

DRK är ett stort land med många grannar. Det gränsar till Angola,

Burundi, Centralafrikanska republiken, Republiken Kongo, Rwanda, Sudan, Tanzania, Uganda och Zambia. På grund av landets storlek och geopolitiska läge har det som händer i DRK stor inverkan på utvecklingen i regionen i stort.

### Hur länge har Sverige gett stöd till Demokratiska Republiken Kongo?

Sveriges engagemang i DRK började redan i slutet av 1800-talet då svenska missionärer började arbeta där. Under många år fick olika kyrkor sedan stöd från Sida för sina insatser inom utbildning, hälsa, jord- och skogsbruk, miljö och jämställdhet mellan kvinnor och män.

Sida började ge humanitärt bistånd till DRK i och med folkmorden i Rwanda 1994 då många flydde in i östra DRK.

### Vad gör Sida i Demokratiska Republiken Kongo?

DRK omfattas av Sidas strategi för Stora sjöområdet som även täcker in Rwanda och Burundi. Strategin gäller till och med 2008.

Det övergripande målet för arbetet med DRK, liksom för allt utvecklingssamarbete, är att skapa förutsättningar för fattiga människors att förbättra sina levnadsvillkor. Grundpelarna i utformningen av samarbetet är dels att bidra till regional stabilitet och samarbete, dels att stödja utvecklingen av en demokratisk kultur där mänskliga rättigheter respekteras.

Framstegen i fredsprocessen och de ekonomiska reformer som övergångsregeringen genomfört har lett till att flera givare har inlett, eller planerar att inleda, ett mer långsiktigt stöd.

De så kallade multilaterala givarna (FN-organisationer och EU) står för merparten av biståndet till DRK. Storbritannien är ett av de enskilda länder som ger mest stöd. Före självständigheten var DRK en belgisk koloni och under en period hade den belgiska kungen Leopold landet som sin personliga egendom. Även Belgien, USA, Kanda, Japan och Kina ger bistånd. Sverige är den största nordiska givaren.

Det svenska stödet går genom FN, andra internationella organisationer – bland andra Röda Korset – och genom svenska enskilda organisationer.

Biståndet har framför allt gått till insatser som kan bidra till fortsatt fred och till nödhjälp till dem som drabbats av kriget. För delar av befolkningen har hjälpen varit direkt livsnödvändig.

Ett stort antal flyktningbarn i östra Kongo har till exempel fått undervisning genom Norska flyktingrådet med stöd från Sida. Rädda Barnen har fått bidrag för sitt arbete med att rehabilitera barnsoldater och till andra fredsfrämjande insatser.

Pingstmissionens utvecklingssamarbete, PMU Interlife, bidrar bland annat till upprustning och förbättrad undervisning i hundratals skolor genom sin ”systerkyrka” i DRK.

Svenska Missionskyrkan, Diakonia och LO/TCO:s biståndsnämnd har också verksamhet i DRK med stöd från Sida.

Förhållandena för dem som arbetar med humanitära insatser i DRK har tidvis varit mycket svåra. Det instabila läget gör arbetet farligt och det är ofta svårt för hjälparbetarna att nå fram till de nödställda. Kongo är till ytan lika stort som Västeuropa men saknar praktiskt taget farbara vägar. Det mesta av nödhjälpen måste därför fraktas ut med flyg till stora kostnader.

Även fortsättningsvis ska Sveriges utvecklingssamarbete med DRK bygga dels på akuta humanitära insatser, dels mer långsiktigt bidra till en fortsatt fredlig utveckling. Den humanitära hjälpen ska bland annat underlätta för flyktingar att återvända till sina hem. Det mer långsiktiga stödet handlar om att bygga upp ett samhälle från grunden. Hörnstenarna i det svenska stödet är ökad demokrati och respekt för mänskliga rättigheter, utbildning och rättssäkerhet. Sida förbereder också stöd till ett särskilt hiv/aids-program.

Det svenska biståndet drivs mest effektivt genom samarbete med andra biståndsgivare. En aktionsplan, som FN utarbetat, erbjuder ett unikt tillfälle till samarbete i stor skala då det nu för första gången finns en rikstäckande bild av behoven. I planen presenteras cirka 330 projekt runt om i landet. Det handlar bland annat om livsmedel, hälsovård och utbildning. Samtidigt ska hjälpen stärka skyddet för utsatta människor, underlätta för flyktingar att återvända samt öka jämställdheten.

Sverige bidrar med cirka 80 miljoner kronor till en gemensam fond som delvis ska finansiera arbetet. Att genomföra hela planen skulle kosta cirka 4 500 miljoner kronor. FN:s kontor för humanitära frågor, OCHA och FN:s utvecklingsprogram, UNDP, ansvarar för fonden.

Sverige ger också stöd till valet 2006. Sida har också stöttat ett trepartssamarbete med Sydafrika och DRK i ett projekt för att inventera antalet offentliganställda. Andra större insatser är stödet till undervisning genom FN:s barnfond UNICEF och ett regionalt mediastöd genom PANOS.

Utöver alla andra problem har DRK en extremt stor utlandsskuld. Sverige har avskrivit två tredjedelar av skulden, cirka 1,5 miljarder kronor.

## BASFAKTA

Yta, km <sup>2</sup>	2 345 410
Huvudstad	Kinshasa
Befolkning 2004, miljoner	55,9
Förväntad befolkning 2015, miljoner	78,0
Befolkningstillväxt per år, (procent)	3,0
BNP/invånare (USD ppp* 2004)	705
BNP per capita/tillväxt 1990–2004	–6
Det sammanlagda biståndet från alla länder i miljoner USD, 2004	1 815
Det sammanlagda biståndets andel av BNP 2004 (procent)	27,4
Läskunnighet bland vuxna (procent)	67,2
Förväntad livslängd vid födseln (år)	43,5
Antal läkare per 100 000 invånare	11
Andel med tillgång till adekvat sanitet (procent)	30
Andel med tillgång till rent vatten	46
Andel som lever med hiv/aids i åldersgruppen 15–49 år (procent)	3,2
Rankning i Human Development Report 2006 (av totalt 177 länder)	167
(Sverige)	5:e plats)

## SAMARBETET I SIFFROR

Sidas utvecklingssamarbete med Demokratiska Republiken Kongo 2006

### Kostnader, SEK

Hälsa	685 000
Utbildning	14 771 000
Forskning	0
Mänskliga rättigheter och demokratisk samhällsstyrning	69 007 000
Konflikthantering, fred och säkerhet	11 992 000
Humanitärt bistånd	158 277 000
Infrastruktur	4 000
Handel, näringsliv och finansiella system	91 000
Naturresurser och miljö	434 000
Budgetstöd för fattigdomsbekämpning	0
Övrigt	4 323 000
<b>Totalt</b>	<b>259 585 000</b>

5 personer från Demokratiska Republiken Kongo deltog i Sidas internationella kurser 2006.

Källor: Sidas årsredovisning 2006, Human Development Report 2006

\* ppp= purchasing power parity (dvs. köpkraften beräknad med hänsyn tagen till växelkursen – ett värde som används för jämföra levnadsstandarden i olika länder).  
BNP/invånare i Sverige (USD ppp 2004)=29 541

Att halvera fattigdomen i världen till år 2015 är vår tids största utmaning. Det kräver samarbete och uthållighet. Samarbetsländerna ansvarar för sin utveckling. Sida förmedlar resurser och utvecklar kunskap och kompetens. Det gör världen rikare.



STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT  
UTVECKLINGSSAMARBETE

105 25 Stockholm  
Besök: Valhallavägen 199  
Telefon: 08-698 50 00  
Telefax: 08-20 88 64  
www.sida.se, sida@sida.se